

Received: January 31, 2025

Revised: April 14, 2025

Accepted: June 28, 2025

คาสีโนและความยั่งยืนในมิตินันทนาการ: บทเรียนจากต่างประเทศสู่บริบทประเทศไทย
Casinos and Sustainability in the Recreational Context: Lessons from Foreign Countries
to the Thai Perspective

เตชภณ ทองเต็ม (Tachapon Tongterm)^{1*}

พรหมลิขิต อุรา (Promlikit Ura)²

*ผู้ประสานงานหลัก: spsc_network@hotmail.com

บทคัดย่อ

การพัฒนาคาสีโนในฐานะพื้นที่นันทนาการที่ยั่งยืนได้รับความสนใจในระดับนานาชาติ โดยเฉพาะในรูปแบบสถานบันเทิงแบบครบวงจรที่ผสมผสานการพนัน การท่องเที่ยว และกิจกรรมนันทนาการเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ โดยกรณีศึกษาจากมาเก๊าและสิงคโปร์ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านที่มีบริบทใกล้เคียงกับไทย เช่น มาเลเซีย กัมพูชา และลาว แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการสร้างรายได้ ยกกระดับอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และสนับสนุนการพัฒนาที่มีความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สำหรับประเทศไทย การผลักดันแนวคิดการพัฒนาสถานบันเทิงแบบครบวงจรที่มีคาสีโนเป็นส่วนประกอบสะท้อนถึงความเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมนันทนาการที่สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคยุคใหม่ อย่างไรก็ตาม โครงการดังกล่าวยังเผชิญความท้าทายสำคัญในการสร้างการยอมรับในบริบทสังคมไทยที่ยึดโยงกับคุณค่าทางศีลธรรมแบบพุทธศาสนา ซึ่งส่งผลต่อทัศนคติของประชาชนต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพนัน บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของคาสีโนในฐานะกิจกรรมนันทนาการ วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลว ประเมินความพร้อมของ

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
(Assistant Professor, Department of Sport Science, Faculty of Liberal Arts and Sciences, Sisaket Rajabhat University)

² อาจารย์ สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
(Lecturer, Department of Tourism and Hotel, Faculty of Business Administration and Accounting, Sisaket Rajabhat University)

ประเทศไทย และเสนอแนวทางการพัฒนาคาสิโนที่สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยใช้กรณีศึกษาดังกล่าวเป็นฐานการวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จประกอบด้วยระบบกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว การออกแบบพื้นที่แบบบูรณาการ และการสนับสนุนกิจกรรมวัฒนธรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่น ขณะที่ความล้มเหลวของบางประเทศเกิดจากการขาดการควบคุมอย่างเป็นระบบ การพึ่งพานักลงทุนภายนอกมากเกินไป และการละเลยผลกระทบทางสังคมที่มีความซับซ้อน อีกทั้ง บทความยังได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการกำหนดมาตรการป้องกันผลกระทบเชิงลบ เช่น การติดการพนัน การฟอกเงิน และอาชญากรรม รวมถึงการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของชุมชนและการบูรณาการวัฒนธรรมไทยในการพัฒนาโครงการคาสิโน เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในอนาคต

คำสำคัญ คาสิโน นันทนาการ การพัฒนาที่ยั่งยืน สถาบันเชิงแบบครบวงจร การท่องเที่ยว

Abstract

The development of casinos as sustainable recreational spaces has attracted considerable attention internationally, particularly in the form of entertainment complexes that integrate gambling, tourism, and recreational activities in a systematic manner. Case studies from Macau and Singapore, along with countries in the region with socio-cultural contexts similar to Thailand—such as Malaysia, Cambodia, and Laos—demonstrate the potential to generate substantial revenue, enhance the tourism industry, and support development that balances economic, social, and environmental dimensions. In Thailand, the promotion of entertainment complex initiatives that incorporate casinos reflects a policy shift recognizing recreational activities as drivers of economic value and as responses to the evolving demands of modern consumers. However, these initiatives face significant challenges in achieving public acceptance within Thai society, which remains closely tied to moral values rooted in Buddhism and thereby influences societal attitudes toward gambling-related activities. This article aims to examine the role of casinos as recreational activities, analyze the factors contributing to success and failure, assess Thailand's readiness, and propose

development approaches consistent with the concept of sustainable development, drawing upon the aforementioned case studies as a basis for analysis.

The findings show that successful models have strong rules, good tourism facilities, well-planned layouts, and support for cultural activities that represent local identity. In contrast, failures in certain countries stem from inadequate oversight, excessive dependence on foreign investors, and insufficient attention to complex social impacts. Furthermore, the article emphasizes the need to implement measures to mitigate adverse consequences such as gambling addiction, money laundering, and crime, while also fostering community participation and integrating Thai cultural identity into casino development projects to ensure a sustainable balance among economic, social, and cultural dimensions in the future.

Keywords: Casino, Recreation, Sustainable Development, Entertainment Complex, Tourism

บทนำ

การพัฒนาคาสिनอในฐานะพื้นที่นันทนาการที่ยั่งยืนได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในหลายประเทศ โดยเฉพาะในรูปแบบสถานประกอบการท่องเที่ยวครบวงจร (Integrated Resort: IR) ที่ผสมผสานระหว่างการพนัน การท่องเที่ยว และกิจกรรมนันทนาการที่หลากหลาย (Lee et al., 2022) โดยการเปลี่ยนผ่านจากคาสिनอดั้งเดิมสู่การเป็นศูนย์รวมความบันเทิงได้สะท้อนวิวัฒนาการของอุตสาหกรรมนันทนาการที่ตอบสนองไลฟ์สไตล์ (lifestyle) ของผู้บริโภคยุคใหม่ (Vaugois et al., 2020) อีกทั้งความสำเร็จของ Marina Bay Sands ในสิงคโปร์และการเติบโตของอุตสาหกรรมคาสिनอในมาเก๊าได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของโมเดลนี้ในการสร้างรายได้อย่างมหาศาล อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน และยกระดับการท่องเที่ยวในประเทศอีกด้วย (McCartney, 2017) โดยเฉพาะการสร้างประสบการณ์การพักผ่อนที่หลากหลายผ่านการผสมผสานศิลปะ วัฒนธรรม เทคโนโลยี และความบันเทิงเชิงสร้างสรรค์ (Lee & Jan, 2022; Greenwood & Dwyer, 2017) อีกทั้งยังช่วยลดการพึ่งพารายได้จากการพนันโดยตรง ผ่านการกระจายกิจกรรมให้ครอบคลุมมิตินันทนาการที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

ในประเทศไทย แนวคิดเรื่องคาสिनอไม่ใช่เรื่องใหม่ หากแต่ปรากฏซ้ำหลายครั้งในประวัติศาสตร์ นับตั้งแต่การมีบ่อนเบี้ยในสมัยรัชกาลที่ 2 การเก็บอากรบ่อนเบี้ยอย่างเป็นระบบในช่วงรัชกาลที่ 3-4 จนกระทั่งมีประกาศยุติบ่อนการพนันทั่วประเทศ ในสมัยรัชกาลที่ 6 (ศิริดี อักษรนำ, 2567) ต่อมาในยุคหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 รัฐบาลไทยมีการออกพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 และเปิดคาสिनออีกครั้งในยุคจอมพล ป. พิบูลสงคราม และนายควง อภัยวงศ์ แม้จะเปิดดำเนินการเพียงช่วงสั้น ๆ ก่อน

ยกเลิกในเวลาต่อมา (ธรรมบุญ ศรีวัลย์, 2546) ซึ่งความพยายามดังกล่าวได้หวนกลับมาอีกครั้งในช่วงปี พ.ศ. 2545-2549 ภายใต้นโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และล่าสุดในปี พ.ศ. 2565 คณะกรรมการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎรได้ศึกษาแนวทางการจัดตั้งสถาบันเชิงแบบครบวงจร (Entertainment Complex: EC) โดยมีคาสีโนเป็นองค์ประกอบหนึ่งภายใต้กรอบการกำกับดูแลที่ชัดเจน (ฐานเศรษฐกิจ, 2568; สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2565) แต่อย่างไรก็ตาม ความพยายามดังกล่าวยังเผชิญความท้าทายในการสร้างการยอมรับของสังคมไทยในฐานะ “เมืองพุทธ” ที่มีค่านิยมทางศีลธรรมเป็นรากฐานสำคัญ ทศนคติของประชาชนจำนวนมากยังมองว่าคาสีโนเป็นกิจกรรมที่ขัดต่อหลักศีลธรรม ส่งผลให้เกิดข้อกังวลต่อปัญหาสังคม เช่น การติดการพนัน การฟอกเงิน และอาชญากรรม (เดชภณ ทองเติม และคณะ, 2567; พระอธิการอดิศักดิ์ อัครวิโส และคณะ, 2559; วรพงศ์ ภูมิบ่อพลับ, 2561ก) ถึงแม้ว่าจะมีแนวทางในการกำหนดสัดส่วนพื้นที่คาสีโนไม่เกินร้อยละ 10 ของพื้นที่โครงการ และสนับสนุนให้กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การจัดแสดงวัฒนธรรม การส่งเสริมผู้ประกอบการท้องถิ่น และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Cheong & Lee, 2021) แต่บทเรียนจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กัมพูชาและลาว ได้แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาคาสีโนโดยขาดระบบควบคุมที่รัดกุมอาจนำไปสู่ปัญหาการค้ำฉวย อาชญากรรมข้ามชาติ และผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นได้ (Tower & Clapp, 2020; Laungaramsri, 2019)

แม้ว่าจะมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคาสีโนในหลายมิติ แต่ยังคงขาดการศึกษาที่วิเคราะห์อย่างเป็นระบบในมิติด้านนันทนาการและความยั่งยืน โดยเฉพาะในบริบทของประเทศไทยที่กำลังพิจารณาการพัฒนาโครงการสถานบันเทิงแบบครบวงจรนี้ ซึ่งงานวิจัยและการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาเน้นการศึกษาด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจ (Henderson, 2016) หรือผลกระทบทางสังคม (Ladouceur et al., 2017) แต่ยังคงขาดการบูรณาการมุมมองด้านนันทนาการและการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้าด้วยกัน บทความวิชาการนี้จึงมุ่งเติมเต็มช่องว่างดังกล่าวผ่านวัตถุประสงค์สำคัญสี่ประการ ได้แก่ การศึกษาบทบาทของคาสีโนในฐานะกิจกรรมนันทนาการในบริบทต่างประเทศและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลว การประเมินความพร้อมของประเทศไทย และการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้ ผลการศึกษาคาดว่าจะประโยชน์ต่อการสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบาย การวางแผนพัฒนาโครงการศูนย์รวมความบันเทิงครบวงจร และการจัดทำแนวทางการพัฒนาที่สมดุลระหว่างมิติเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม อันจะเป็นแนวทางเชิงรูปธรรมสำหรับผู้กำหนดนโยบาย นักพัฒนา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการสร้างพื้นที่นันทนาการที่มีคาสีโนเป็นส่วนประกอบที่สามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนในบริบทของประเทศไทย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการพัฒนาคาสิโนในฐานะกิจกรรมนันทนาการที่ยั่งยืนเพื่อประยุกต์ใช้ในบริบทประเทศไทย จำเป็นต้องทำความเข้าใจกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ทั้งนี้เพื่อวางฐานวิเคราะห์และพัฒนาแนวทางที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในสังคมไทย ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมีกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญ ดังนี้

1. แนวคตินันทนาการสมัยใหม่

แนวคิดเกี่ยวกับนันทนาการในศตวรรษที่ 21 ไม่ได้จำกัดอยู่แค่การพักผ่อนเพื่อผ่อนคลาย แต่ได้ขยายขอบเขตไปสู่มิติของการสร้างประสบการณ์ การเสริมสร้างสุขภาวะ การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และการเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของพื้นที่ (Vaugeois et al., 2020) ซึ่งจากการศึกษาประเทศที่มีการพัฒนาสถานประกอบการท่องเที่ยวครบวงจร เช่น สิงคโปร์และมาเก๊า ได้แสดงให้เห็นว่า นันทนาการสามารถกลายเป็นกลไกสำคัญของการฟื้นฟูเมือง การดึงดูดการลงทุน และการสร้างความหลากหลายทางเศรษฐกิจผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งคาสิโน โรงแรม การจัดนิทรรศการ การแสดงวัฒนธรรม และศูนย์ประชุม (Henderson, 2016) โดยแนวโน้มดังกล่าวสอดคล้องกับรูปแบบการบริโภคของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ที่แสวงหาความประทับใจเชิงวัฒนธรรมควบคู่กับความความสะดวกสบายและความบันเทิง สำหรับในบริบทของประเทศไทย แนวคตินันทนาการสมัยใหม่มีความเชื่อมโยงกับทุนทางวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง เช่น การแสดงโขน ผ้าไทย หัตถกรรมพื้นบ้าน และอาหารท้องถิ่น ซึ่งหากประเทศไทยสามารถออกแบบกิจกรรมเหล่านี้ให้เชื่อมโยงกับพื้นที่คาสิโนได้อย่างลงตัว ย่อมช่วยเพิ่มคุณค่าให้กับกิจกรรมนันทนาการและยกระดับสถานบันเทิงให้เป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมร่วมสมัยในระดับนานาชาติได้

2. แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนมีรากฐานจากเป้าหมายการพัฒนาที่ไม่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม ไม่สร้างความเหลื่อมล้ำทางสังคม และสามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง โดยเน้นความสมดุลระหว่างมิติหลักทั้งสาม ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (Henderson, 2016) ซึ่งในภาคธุรกิจนันทนาการ แนวคิดนี้ได้รับการประยุกต์ใช้ในหลายประเทศที่มีอุตสาหกรรมคาสิโนขนาดใหญ่ เช่น สิงคโปร์ มาเก๊า และเกาหลีใต้ เป็นต้น โดยให้ความสำคัญกับการออกแบบสิ่งปลูกสร้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการของเสีย และการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (carbon dioxide: CO₂) (Cheong & Lee, 2021) อีกทั้งประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืนยังเน้นการกระจายโอกาสและรายได้ให้กับชุมชน การส่งเสริมผู้ประกอบการในท้องถิ่น และการสนับสนุนการจ้างงานที่มีคุณภาพ ซึ่งช่วยลดช่องว่างระหว่างเมืองกับชนบทและสร้างฐานเศรษฐกิจระดับฐานรากที่เข้มแข็ง ยกตัวอย่างเช่น Marina Bay Sands ในสิงคโปร์ ได้ดำเนินโครงการฝึกอบรมแรงงานในประเทศและสนับสนุนผลิตภัณฑ์จากท้องถิ่น เพื่อลดการพึ่งพาภายนอกและเสริมสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจภายใน (Park et al., 2018)

3. แนวคิดและทฤษฎีผลกระทบทางสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบทางสังคมมุ่งวิเคราะห์ว่าโครงการหรือกิจกรรมหนึ่ง ๆ ส่งผลต่อโครงสร้าง สัมพันธภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างไร ซึ่งในกรณีของคาสีโน ผลกระทบทางสังคมปรากฏในหลายมิติทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา เช่น ลาวและกัมพูชา ที่พบว่าการเติบโตของคาสีโนส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรม การพนันผิดกฎหมาย การแทรกแซงของทุนต่างชาติ และความเปราะบางของชุมชนชายแดน (Tower & Clapp, 2020; ชาตรี เกษโพหนอง, 2565) ส่วนในขณะประเทศพัฒนาแล้ว เช่น สิงคโปร์ ได้นำแนวทางการจัดการผลกระทบมาดำเนินการอย่างเป็นระบบผ่านมาตรการจำกัดการเข้าถึงของกลุ่มเปราะบาง การประเมินความสามารถทางการเงินก่อนเข้าเล่น และการจัดตั้งกองทุนฟื้นฟู ผู้ได้รับผลกระทบจากการพนัน (Ho, 2022) ส่วนกรณีของมาเลเซียยังชี้ให้เห็นถึงการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาและการรักษาค่านิยมทางวัฒนธรรมเพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างฉับพลัน (Chaichi et al., 2023) ซึ่งแนวคิดเหล่านี้สามารถนำมาปรับใช้ในบริบทไทยเพื่อกำหนดกลไกคุ้มครองเชิงระบบควบคู่กับการขับเคลื่อนนโยบาย

4. กรอบแนวคิดในบริบทประเทศไทย

แนวคิดการพัฒนาคาสีโนในประเทศไทยมีความซับซ้อนทั้งในเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม กล่าวคือ ประเทศไทยเคยมีบ่อนการพนันที่ถูกกฎหมายมาแล้วหลายครั้ง โดยเริ่มจากระบบบ่อนเบี้ยในสมัยรัชกาลที่ 2 และการเก็บอากรบ่อนเบี้ยในสมัยรัชกาลที่ 3-4 จนกระทั่งมีการยกเลิกอย่างเด็ดขาดในสมัยรัชกาลที่ 6 พ.ศ. 2460 (ศิริ อักษรนำ, 2567) ต่อมาในช่วงหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ในยุคจอมพล ป. พิบูลสงคราม รัฐบาลไทยกลับมาพิจารณาเปิดคาสีโนอีกครั้ง และในสมัยนายควง อภัยวงศ์ ได้เปิดคาสีโนอย่างเป็นทางการในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เพื่อแก้ปัญหาเงินเฟ้อ (ธรรมบุญ ศรีวัลย์, 2546) แต่อย่างไรก็ตามปัจจุบันคาสีโนยังเป็นเรื่องต้องห้ามตามกฎหมายไทย แต่ในทางสังคมกลับพบว่ามีรูปแบบการพนันที่แฝงตัวอยู่ทั่วไป ทั้งในลักษณะบ่อนเถื่อน การเดิมพันออนไลน์ และการพนันเชิงวัฒนธรรมที่อยู่คู่กับประเทศไทยมาช้านาน เช่น หว่ยใต้ดิน หรือการพนันในงานศพ (อานนท์ ตั้งพิทักษ์ไกร และสุรศักดิ์ จันทา, 2564) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างกฎหมายกับพฤติกรรมของผู้นิยมในสังคม ซึ่งแนวทางการพัฒนาคาสีโนในประเทศไทยจึงไม่อาจละเลยบริบททางวัฒนธรรม ความเชื่อ และศีลธรรม เหล่านี้ได้ โดยเฉพาะความเป็น “เมืองพุทธ” ที่มองการพนันว่าเป็นสิ่งขัดต่อหลักจริยธรรม ดังนั้น การบูรณาการแนวคิดนันทนาการสมัยใหม่กับหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน และการกำหนดมาตรการป้องกันผลกระทบทางสังคมอย่างรอบด้าน จึงเป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการพัฒนาโมเดลคาสีโนที่เหมาะสมกับบริบทไทย

กรณีศึกษาบทบาทของคาสีโน

คาสีโนในเอเชียและอาเซียนมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และนันทนาการ โดยในหลายประเทศได้พัฒนาโมเดลรีสอร์ทแบบครบวงจร ดังนี้

1. กรณีศึกษาประเทศที่ประสบความสำเร็จ: สิงคโปร์-มาเก๊า

การพัฒนาคาสีโนในภูมิภาคเอเชียสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มการเปลี่ยนผ่านจากกิจกรรมการพนันแบบดั้งเดิมไปสู่การเป็นระบบเศรษฐกิจนันทนาการที่ซับซ้อนและยั่งยืน โดยเฉพาะในกรณีของสิงคโปร์และมาเก๊า ซึ่งถือเป็นแบบอย่างของความสำเร็จในระดับภูมิภาค ทั้งสองประเทศมีการจัดการคาสีโนภายใต้กรอบกฎหมายที่ชัดเจน การผนวกกิจกรรมทางวัฒนธรรมเข้าสู่พื้นที่คาสีโน และการควบคุมผลกระทบทางสังคมอย่างเป็นระบบ (ยศธร ทวีพล และคณะ, 2562) ซึ่งสามารถจำแนกประเด็นสำคัญออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1.1 ระบบกำกับดูแล ทั้งสิงคโปร์และมาเก๊าได้จัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลเฉพาะทางที่มีอำนาจชัดเจนในการออกใบอนุญาต ตรวจสอบ และควบคุมกิจกรรมของคาสีโน โดยในสิงคโปร์ หน่วยงาน Casino Regulatory Authority (CRA) มีบทบาทสำคัญในการควบคุมการฟอกเงิน การจำกัดการเข้าถึงของคนในประเทศ และการติดตามผลกระทบทางสังคมจากการพนัน (Ng & Austin, 2016) ขณะที่ในมาเก๊า หน่วยงาน Gaming Inspection and Coordination Bureau (DICJ) ทำหน้าที่กำกับดูแลผู้ประกอบการทุกราย และกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานที่รัดกุม (Siu, 2023) ซึ่งระบบดังกล่าวช่วยสร้างความน่าเชื่อถือ ลดความเสี่ยงเชิงอาชญากรรม และส่งเสริมการลงทุนจากภาคเอกชนได้อย่างต่อเนื่อง

1.2 บูรณาการวัฒนธรรม ทั้งสองประเทศใช้แนวทางการออกแบบพื้นที่คาสีโนให้เป็นมากกว่าสถานที่เล่นการพนัน โดยมีการบูรณาการกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ศิลปะ และความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อยกระดับประสบการณ์ของผู้มาเยือน อีกทั้งสิงคโปร์ได้พัฒนา ArtScience Museum ซึ่งเป็นพื้นที่ผสมผสานศิลปะ เทคโนโลยี และนวัตกรรมควบคู่กับพื้นที่คาสีโน (Koufopoulos, 2023) ขณะที่มาเก๊าใช้มรดกทางวัฒนธรรมของโปรตุเกสและจีนเป็นแกนกลางในการพัฒนาเทศกาลศิลปะ การแสดงพื้นบ้าน และกิจกรรมสร้างสรรค์อื่น ๆ (Sheng et al., 2023) ส่งผลให้ทั้งสองเมืองกลายเป็นจุดหมายปลายทางเชิงวัฒนธรรมที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวคุณภาพ

1.3 การจัดการผลกระทบ สิงคโปร์และมาเก๊าให้ความสำคัญกับการควบคุมผลกระทบทางสังคมผ่านมาตรการเชิงรุก เช่น การจำกัดชั่วโมงการเล่น การเก็บค่าธรรมเนียมจากพลเมืองท้องถิ่น การคัดกรองผู้มีความเสี่ยงต่อการติดการพนัน และการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือสำหรับผู้ได้รับผลกระทบ (Ho, 2022) ส่วนมาเก๊าได้ลงทุนในโครงการพัฒนาชุมชน การฝึกอบรมแรงงานท้องถิ่น และการส่งเสริมกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการพนัน เพื่อกระจายรายได้และลดการพึ่งพาคาสีโนเพียงอย่างเดียว (Cheong & Lee, 2021) ซึ่งแนวทางเหล่านี้ช่วยสร้างสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชนในระยะยาว

จากทั้งสามประเด็นข้างต้น จะเห็นได้ว่า ความสำเร็จของสิงคโปร์และมาเก๊าไม่ได้เกิดจากการมุ่งเน้นที่การพนันเป็นศูนย์กลางเท่านั้น แต่เป็นผลจากการออกแบบระบบที่มีความครอบคลุมรอบด้าน ซึ่งสามารถใช้เป็นต้นแบบในการประยุกต์ใช้กับบริบทของประเทศไทยอื่น ๆ ได้

2. กรณีศึกษาจากประเทศที่มีบริบทใกล้เคียงกับไทย: มาเลเซีย-กัมพูชา-ลาว

ในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีหลายประเทศที่ใช้คาสิโนเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว โดยเฉพาะประเทศที่มีลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมคล้ายคลึงกับประเทศไทย ได้แก่ มาเลเซีย กัมพูชา และลาว โดยประเทศเหล่านี้ได้นำโมเดลคาสิโนมาใช้ภายใต้บริบททางวัฒนธรรม ศาสนา และการบริหารที่แตกต่างกัน (ประดิษฐ์ศิลป์ ชัยยนต์ และสิมม่วง จิรายุทธ์, 2562) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงโอกาส ความท้าทาย และบทเรียนสำคัญ ที่สามารถนำมาถอดเป็นแนวทางสำหรับประเทศไทย ดังนี้

2.1 บริบททางวัฒนธรรม-ศาสนา แม้ทั้งสามประเทศจะมีศาสนาเป็นฐานคุณค่าทางวัฒนธรรม เช่นเดียวกับไทย แต่ก็มีระดับความยืดหยุ่นในการจัดการนโยบายคาสิโนที่แตกต่างกัน มาเลเซียซึ่งเป็นรัฐมุสลิมใช้กลยุทธ์การแยกพื้นที่อย่างชัดเจน โดยจำกัดการเข้าถึงของชาวมุสลิมในประเทศและเน้นให้คาสิโนเป็นพื้นที่ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ (Chaichi et al., 2023) ในขณะที่กัมพูชาและลาว ซึ่งมีพลเมืองส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนาเช่นเดียวกับไทย กลับมีนโยบายที่เปิดกว้างมากกว่า โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดนและเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งถูกออกแบบให้รองรับนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ไทยและเวียดนาม (Sims, 2017) โดยการใช้พื้นที่ชายแดนเป็นช่องทางเบี่ยงกฎหมายจึงสะท้อนให้เห็นความคล้ายคลึงกับบริบทไทยในแง่ที่ยังไม่มีการยอมรับในเชิงนโยบายระดับชาติ แต่มีพฤติกรรมทางสังคมที่ยอมรับการเล่นพนันในทางปฏิบัติ

2.2 ปัญหาเชิงโครงสร้าง ทั้งสามประเทศต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านโครงสร้าง เช่น การพึ่งพาทุนต่างชาติ การขาดระบบกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ และการกระจายผลประโยชน์ที่ไม่ทั่วถึง โดยกัมพูชาเป็นตัวอย่างชัดเจนของประเทศที่พัฒนาอุตสาหกรรมคาสิโนในลักษณะเน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ กล่าวคือ กัมพูชามีคาสิโนจำนวนมากบริเวณชายแดน แต่ขาดมาตรการควบคุมที่เข้มงวด ส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรม การฟอกเงิน และความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ (Langdale, 2024) สำหรับลาวในฐานะประเทศที่ยังอยู่ในระยะเริ่มต้นของการพัฒนา ได้เปิดพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อดึงดูดนักลงทุนจากจีน แต่การพึ่งพาทุนภายนอกมากเกินไปกลับทำให้เกิดข้อกังวลเรื่องอธิปไตยทางเศรษฐกิจ และยังไม่มียระบบตรวจสอบที่รัดกุมเพียงพอ (Laungaramsri, 2019) ส่วนในกรณีของมาเลเซีย แม้จะมีโครงสร้างการจัดการที่ชัดเจนกว่าประเทศอื่น ๆ แต่ก็ยังเผชิญกับความท้าทายในการรักษาสมดุลระหว่างการส่งเสริมเศรษฐกิจและการเคารพหลักศาสนา โดยเฉพาะการบริหารพื้นที่ในลักษณะพื้นที่เฉพาะกิจที่แยกจากสังคมมุสลิมโดยรวม (Kathirvelu & Abd Rahman, 2024) ซึ่งสิ่งนี้แม้ช่วยลดแรงต่อต้านจากกลุ่มอนุรักษ์นิยม แต่ก็อาจทำให้เกิดข้อถกเถียงเกี่ยวกับความเท่าเทียมและจริยธรรมในการใช้นโยบายสาธารณะได้

2.3 การจัดการและผลลัพธ์ทางสังคม ผลลัพธ์ทางสังคมจากการพัฒนาคาสีโนในประเทศเหล่านี้แสดงให้เห็นทั้งด้านบวกและลบ กล่าวคือ มาเลเซียมีตัวอย่างที่ดีในการใช้โมเดลเก็นติ้งไฮแลนด์ (Genting Highlands) ที่สามารถกระจายรายได้สู่ชุมชนผ่านการจ้างงาน การฝึกอบรม และการพัฒนาพื้นที่เชิงนิเวศนาการที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายหลายช่วงวัย (Chaichi et al., 2023) กัมพูชาแม้จะมีรายได้จากนักท่องเที่ยวจำนวนมาก แต่กลับเผชิญปัญหาสังคม เช่น การค้ามนุษย์ ปัญหาสาธารณสุข และความเสื่อมถอยของวิถีชีวิตชุมชนโดยรอบคาสีโน (Tower & Clapp, 2020; Kaenmanee & Khernkhan, 2016) ส่วนในลาว แม้จะยังไม่มีปัญหาปรากฏชัดในระดับมหภาค แต่สัญญาณจากพื้นที่ชายแดนเริ่มแสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมเยาวชน การกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียม และความแปรปรวนของชุมชนท้องถิ่นซึ่งจำเป็นต้องมีแนวทางการติดตามและประเมินผลอย่างใกล้ชิด (Wu, 2023) ซึ่งเมื่อพิจารณาจากทั้งสามประเทศจะพบว่า แม้ประเทศเหล่านี้จะมีความหลากหลายในแนวทางพัฒนา แต่ล้วนเผชิญข้อจำกัดด้านโครงสร้างและความเปราะบางในบริบทสังคมเช่นเดียวกับไทย บทเรียนสำคัญคือความจำเป็นของระบบกำกับดูแลที่รัดกุม การกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม และการออกแบบพื้นที่คาสีโนให้สัมพันธ์กับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน หากประเทศไทยต้องการเดินทางในแนวทางเดียวกัน จำเป็นต้องเรียนรู้จากทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวของประเทศเหล่านี้อย่างรอบด้าน

3. บทเรียนและการเปรียบเทียบ

การพัฒนาอุตสาหกรรมคาสีโนในประเทศต่าง ๆ แสดงให้เห็นรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งในด้านกลยุทธ์เชิงนโยบาย โครงสร้างการบริหารจัดการ และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคมและวัฒนธรรม ดังนี้

3.1 วิเคราะห์จุดร่วม-จุดต่าง ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาอุตสาหกรรมคาสีโน เช่น สิงคโปร์และมาเก๊า ต่างมีระบบกำกับดูแลที่เข้มแข็งและหน่วยงานเฉพาะทางในการควบคุมกิจกรรมการพนัน เช่น CRA ของสิงคโปร์ และ DICJ ของมาเก๊า โดยความสำเร็จของประเทศเหล่านี้เกิดจากการบูรณาการกิจกรรมนันทนาการเข้ากับพื้นที่คาสีโน ไม่พึ่งพารายได้จากการพนันเพียงอย่างเดียว และออกแบบสถานที่เพื่อรองรับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย เช่น พิพิธภัณฑ์ ศูนย์การประชุม และกิจกรรมครอบครัว การบูรณาการดังกล่าวไม่เพียงช่วยเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ แต่ยังลดแรงต้านจากสังคมในระยะยาว แต่ในทางกลับกันกัมพูชาและลาวที่มีบริบทใกล้เคียงกับไทย ต้องเผชิญความท้าทายในการกำกับดูแล เนื่องจากขาดกลไกการควบคุมที่เข้มแข็ง งบประมาณต่างชาตินัก และไม่มีมาตรการรองรับผลกระทบทางสังคมอย่างเป็นระบบ

3.2 สังเคราะห์บทเรียนหลัก จากผลการเปรียบเทียบสามารถสังเคราะห์บทเรียนที่สำคัญได้ 3 ประการ ได้แก่

1) **ระบบกำกับดูแลต้องมาก่อน** ความสำเร็จของสิงคโปร์และมาเก๊าชี้ให้เห็นว่ากรอบกฎหมายที่เข้มแข็ง การตรวจสอบที่โปร่งใส และการควบคุมการเข้าถึงของประชาชนทั่วไปมีผลโดยตรงต่อความยั่งยืน

2) ต้องไม่พึ่งพาการพนันเพียงอย่างเดียว คาสีโนในฐานะเครื่องมือกระตุ้นเศรษฐกิจต้องเชื่อมโยงกับกิจกรรมที่หลากหลายทั้งทางศิลปะ วัฒนธรรม และการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อขยายฐานนักท่องเที่ยวและลดความเสี่ยงเชิงจริยธรรม

3) การมีส่วนร่วมของชุมชนต้องเป็นเงื่อนไขพื้นฐาน ประเทศที่ประสบความสำเร็จให้ความสำคัญกับการจ้างแรงงานในพื้นที่ การฝึกอบรม การกระจายรายได้ และการออกแบบพื้นที่ที่ตอบสนองกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย ซึ่งช่วยลดแรงต้านจากสังคมและเพิ่มการยอมรับในระยะยาว

3.3 สถานการณ์ปัจจุบันของไทย ประเทศไทยแม้จะมีข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง เช่น การไม่มีกรอบกฎหมายรองรับคาสีโน ทศนคติสาธารณะต่อการพนัน และบริบททางศีลธรรมในฐานะเมืองพุทธ ฯลฯ แต่ขณะเดียวกันก็เผชิญสภาพที่ใกล้เคียงกับหลายประเทศในอาเซียน ทั้งในด้านการเติบโตของการพนันนอกระบบและความต้องการพื้นที่นันทนาการรูปแบบใหม่ ดังนั้น การเรียนรู้จากโมเดลที่ประสบความสำเร็จและล้มเหลวในต่างประเทศจึงเป็นแนวทางที่สามารถนำไปสู่การออกแบบนโยบายที่ตอบสนองความเป็นจริงได้อย่างเหมาะสมและรอบด้าน โดยเฉพาะการเริ่มต้นจากการจัดทำกรอบนโยบายแห่งชาติที่ชัดเจน ซึ่งต้องมีทั้งมาตรการควบคุมทางกฎหมาย กลไกตรวจสอบอิสระ และระบบป้องกันผลกระทบทางสังคม และนอกจากนี้ แนวทางการพัฒนาสถานบันเทิงแบบครบวงจรที่เชื่อมโยงคาสีโนกับกิจกรรมนันทนาการที่ไม่ใช่การพนัน เช่น การจัดแสดงศิลปะพื้นบ้าน เทศกาลวัฒนธรรมท้องถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จะช่วยยกระดับภาพลักษณ์และเพิ่มความชอบธรรมต่อสาธารณชนได้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของสถานบันเทิงแบบครบวงจร

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการพัฒนาสถานบันเทิงแบบครบวงจรในระดับนโยบายและผลกระทบต่อประชาชน เป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมสำหรับบริบทของไทย โดยเฉพาะในยุคที่เศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว บทเรียนจากต่างประเทศได้แสดงให้เห็นว่าความสำเร็จของสถานบันเทิงแบบครบวงจรไม่ใช่ผลจากปัจจัยใดเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการบูรณาการหลายองค์ประกอบอย่างสมดุล ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ

ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาสถานบันเทิงแบบครบวงจร เช่น สิงคโปร์และมาเก๊า ต่างมีระบบกำกับดูแลที่เข้มงวด มีหน่วยงานเฉพาะทางที่รับผิดชอบด้านการออกใบอนุญาต การควบคุมผลกระทบทางสังคม และการตรวจสอบทางการเงิน (Siu, 2023) และในขณะเดียวกัน โครงสร้างพื้นฐานที่ครบวงจร เช่น โรงแรม ศูนย์ประชุม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ก็ช่วยเสริมภาพลักษณ์และขยายกลุ่มเป้าหมายจากนักท่องเที่ยวสู่ครอบครัวและนักท่องเที่ยวทั่วไป (Lee et al., 2022) นอกจากนี้การใช้เทคโนโลยี เช่น ระบบจดจำใบหน้าและการตรวจสอบเรียลไทม์ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารและความปลอดภัย

(Kim et al., 2021) อีกทั้งยังมีการลงทุนในทุนมนุษย์ผ่านการฝึกอบรมแรงงานท้องถิ่น ซึ่งช่วยยกระดับคุณภาพบริการและกระจายประโยชน์สู่ชุมชน (Chaichi et al., 2023) โดยการพัฒนาเหล่านี้ไม่เพียงเป็นโครงสร้างทางกายภาพ (hard infrastructure) แต่ยังรวมถึงระบบการบริหารจัดการและบุคลากร (soft infrastructure) ที่เข้มแข็ง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความล้มเหลว

ความล้มเหลวในหลายประเทศ โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มักเกิดจากการขาดระบบกำกับดูแลที่โปร่งใสและไม่มีหน่วยงานที่มีอำนาจจริงในการควบคุม ส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การฟอกเงิน และความเสื่อมถอยของชุมชนโดยรอบคาสีโน (Langdale, 2024) ซึ่งประเทศที่พึ่งพาทุนต่างชาติอย่างเข้มข้นโดยไม่มีอำนาจต่อรองหรือมาตรการกำกับอย่างรัดกุม มักประสบกับการสูญเสียความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันชุมชนที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมักแสดงออกด้วยความไม่พอใจและต่อต้านโครงการพัฒนาซึ่งทำให้โครงการขาดความยั่งยืน (Laungaramsri, 2019)

3. การเปรียบเทียบกรณีศึกษาเพื่อสังเคราะห์แนวทางที่เหมาะสม

การเปรียบเทียบระหว่างประเทศที่ประสบความสำเร็จและล้มเหลวทำให้เห็นว่า ปัจจัยเชิงโครงสร้าง เช่น กฎหมาย การกำกับดูแล และการลงทุนในเทคโนโลยี ถือเป็นเงื่อนไขเบื้องต้น แต่สิ่งที่แยกความสำเร็จออกจากความล้มเหลวคือ “ความสมดุล” ระหว่างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความรับผิดชอบต่อสังคม โดยประเทศที่ประสบความสำเร็จมักออกแบบระบบนิเวศทางธุรกิจที่ครอบคลุม ตั้งแต่การจำกัดการเข้าถึงของกลุ่มเสี่ยง การสร้างพื้นที่กิจกรรมสำหรับกลุ่มไม่เล่นพนัน ไปจนถึงการมีช่องทางให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในระบบกำกับดูแล (Ng & Austin, 2016) ขณะที่ประเทศที่ล้มเหลวมักเน้นเฉพาะการพนัน พึ่งพารายได้ระยะสั้น และละเลยผลกระทบระยะยาว (Greenwood & Dwyer, 2017) โดยบทเรียนเชิงนโยบายที่สำคัญคือ การพัฒนาสถาบันเชิงแบบครบวงจรต้องไม่เพียงเครื่องมือทางเศรษฐกิจ แต่ต้องเป็นส่วนหนึ่งของการออกแบบสังคมที่ยั่งยืน มีจุดยืนที่ชัดเจน และสามารถได้รับการยอมรับจากประชาชนในระยะยาว

ความพร้อมของประเทศไทยในการเปิดสถานบันเทิงแบบครบวงจร

ประเทศไทยอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการปรับตัวเชิงนโยบายด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว โดยการผลักดันร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกอบธุรกิจสถานบันเทิงครบวงจร ซึ่งสะท้อนถึงความพยายามในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับภูมิภาคและรองรับความต้องการของผู้บริโภคยุคใหม่ ดังนั้น การประเมินความพร้อมของประเทศไทยในการเปิดคาสีโนจึงต้องพิจารณาหลายมิติ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าการพัฒนานี้จะสร้างผลประโยชน์อย่างรอบด้านและยั่งยืน

1. การวิเคราะห์ความพร้อมในมิติต่าง ๆ

การพัฒนาคาสีโนในรูปแบบสถาบันบันเทิงแบบครบวงจรของไทยควรอิงกับกรอบแนวคิดแบบบูรณาการ โดยประเมินความพร้อมผ่าน 4 มิติหลัก ได้แก่

1.1 มิติด้านกฎหมายและการกำกับดูแล การออกแบบนโยบายคาสีโนในไทยต้องตั้งอยู่บนหลักความโปร่งใส มีมาตรฐานสากล และลดความเสี่ยงจากอาชญากรรมและปัญหาสังคม โดยการจำกัดพื้นที่คาสีโนไม่เกินร้อยละ 10 ของพื้นที่โครงการ และการส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการอื่นควบคู่กัน ถือเป็นแนวทางที่สะท้อนการบริหารจัดการอย่างสมดุล แต่อย่างไรก็ตาม กลไกที่สำคัญคือการจัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลเฉพาะ เช่น Casino Regulatory Authority ซึ่งต้องมีอำนาจเต็มในการอนุญาต ควบคุม และติดตามผล รวมถึงกำหนดมาตรการป้องกันการฟอกเงินและจำกัดการเข้าถึงของกลุ่มเปราะบาง

1.2 มิติด้านโครงสร้างพื้นฐาน การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานควรมุ่งเน้นการเชื่อมโยงพื้นที่อีอีซี (Eastern Economic Corridor: EEC) กับศูนย์กลางการท่องเที่ยว สนามบิน และระบบคมนาคมระหว่างเมือง รวมถึงการเตรียมระบบสาธารณูปโภคและเทคโนโลยีควบคุมภายใน เช่น ระบบตรวจสอบพฤติกรรมผู้เล่น การจัดการความปลอดภัย และการควบคุมการฟอกเงิน ซึ่งจะเป็นปัจจัยเสริมความเชื่อมั่นและยกระดับมาตรฐานโครงการ

1.3 มิติด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ประเทศไทยมีโครงสร้างอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เข้มแข็ง การพัฒนาคาสีโนในบริบทนี้อาจส่งเสริมการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะกลุ่มกำลังซื้อสูง และเพิ่มรายได้ทางอ้อมในภาคบริการ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร และการคมนาคม หากบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ จะสามารถเพิ่มรายได้ภาษีให้รัฐในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและภาษีท่องเที่ยว ซึ่งสามารถนำไปสนับสนุนโครงการพัฒนาชุมชนและสาธารณูปโภค (กฤษฎา พรประภา, 2560)

1.4 มิติด้านสังคมและวัฒนธรรม ความท้าทายสำคัญของไทยคือทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพนันรวมถึงความกังวลต่อผลกระทบทางสังคม เช่น ปัญหาการติดพนันในกลุ่มเยาวชนและกลุ่มเปราะบาง โดยบทเรียนจากประเทศเพื่อนบ้านชี้ให้เห็นว่าการขาดมาตรการป้องกันที่เหมาะสมอาจนำไปสู่ความเสื่อมถอยของชุมชน (ชาติรี เกษโพหนอง, 2565) ดังนั้นการวางมาตรการ เช่น การจำกัดสิทธิ์ผู้ใช้บริการ การให้บริการคำปรึกษา การรณรงค์สร้างความรู้เท่าทัน และการสนับสนุนกลไกชุมชนในการร่วมกำกับดูแลจะมีบทบาทสำคัญในการลดผลกระทบและเพิ่มการยอมรับของสาธารณชน

2. ทัศนคติของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ในช่วงปี พ.ศ. 2567-2568 การพัฒนาสถาบันบันเทิงครบวงจรในประเทศไทย ซึ่งรวมถึงการจัดตั้งคาสีโน ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางจากภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคม ทั้งในเชิงสนับสนุนและคัดค้าน โดยทัศนคติเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยสามารถแบ่งประเด็นหลักในการวิเคราะห์ออกเป็น 4 มิติ ดังนี้

2.1 มิติทางสังคมและความคิดเห็นสาธารณะ ความคิดเห็นของประชาชนไทยต่อการเปิดคาสิโน ยังคงมีความหลากหลาย โดยมีความกังวลหลักเกี่ยวกับผลกระทบทางสังคม เช่น การติดการพนัน อาชญากรรม และการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชน (กฤษฎา พรประภา, 2560; ชย พานะกิจ, 2561) โดยกรณีศึกษาในประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีระบบควบคุมที่ไม่เข้มงวด ส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรมและความเหลื่อมล้ำในชุมชนอย่างชัดเจน (Tower & Clapp, 2020) ดังนั้น เพื่อรับมือกับความกังวลเหล่านี้ ภาครัฐจำเป็นต้องกำหนดมาตรการเชิงนโยบาย เช่น การจำกัดพื้นที่ที่คาสิโนไม่เกินร้อยละ 10 ของโครงการ และการออกกฎหมายที่คุ้มครองกลุ่มเปราะบางโดยเฉพาะเยาวชนอย่างเข้มงวด

2.2 มิติทางเศรษฐกิจและภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการและภาคธุรกิจในพื้นที่เป้าหมายมองว่า การพัฒนาคาสิโนสามารถสร้างรายได้ เสริมสภาพคล่องทางเศรษฐกิจ และเพิ่มการจ้างงานในระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะในธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่อง เช่น โรงแรม ร้านอาหาร และธุรกิจบริการ (Henderson, 2016) โดยในกรณีของสิงคโปร์แสดงให้เห็นว่ารายได้จากโครงการคาสิโนสามารถนำไปใช้พัฒนาสาธารณูปโภคและสวัสดิการสังคม ซึ่งช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์เชิงบวกและความยอมรับจากประชาชน

2.3 ความสำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วม การพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบในระดับพื้นที่ จำเป็นต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมที่แท้จริง โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้แสดงความคิดเห็น และมีบทบาทในการร่วมออกแบบนโยบายเพื่อสร้างความโปร่งใสและลดความขัดแย้ง ตัวอย่างจากกัมพูชาและลาวเน้นให้เห็นว่า การขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โครงการไม่ประสบความสำเร็จในระยะยาว (Sims, 2017) ดังนั้น การจัดตั้งคณะกรรมการพหุภาคีที่ประกอบด้วยภาครัฐ เอกชน และประชาชน จึงเป็นแนวทางที่ควรนำมาใช้ในบริบทไทย

2.4 แนวทางการจัดการทัศนคติในระดับชุมชน: การสร้างการยอมรับในชุมชนต้องอาศัยกลยุทธ์ที่มากกว่าการออกกฎหมายบังคับใช้ แต่ควรรวมถึงการจัดการเชิงรุก เช่น การให้ความรู้ผ่านเวทีสาธารณะ การสื่อสารความเสี่ยงอย่างตรงไปตรงมา และการจัดตั้งกองทุนพัฒนาชุมชนจากรายได้คาสิโนเพื่อนำไปใช้ในด้านที่ประชาชนเห็นคุณค่า เช่น การศึกษา สุขภาพ และนันทนาการสำหรับเยาวชน (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ, 2559; นักรบ เถียรอำ, 2560) ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและลดแรงต้านในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการพัฒนาสถานบันเทิงแบบครบวงจรในฐานะแหล่งนันทนาการที่ยั่งยืน

การพัฒนาสถานบันเทิงแบบครบวงจรในประเทศไทยควรได้รับการออกแบบภายใต้แนวคิดการสร้างสรรค์พื้นที่นันทนาการที่ยั่งยืน โดยบูรณาการแนวคิดด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ทั้งนี้ไม่ใช่เพียงเพื่อตอบโจทย์ด้านรายได้หรือการท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ยังต้องเป็นกลไกในการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การมีส่วนร่วมของชุมชน และการอนุรักษ์อัตลักษณ์ไทยในบริบทโลกาภิวัตน์ ดังนี้

1. **การพัฒนาโมเดลสถาบันเชิงแบบครบวงจรที่ตอบโจทย์ความยั่งยืน** โมเดลที่เหมาะสมควรอยู่ในรูปแบบ “สถาบันเชิงแบบครบวงจร” ที่ไม่เน้นรายได้จากการพนันเป็นหลัก แต่ควรมีโครงสร้างกิจกรรมหลากหลาย เช่น พื้นที่เรียนรู้ด้านวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์มีชีวิต สวนสร้างสุขภาพ โรงละครการแสดงร่วมสมัย และนิทรรศการนวัตกรรมท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งการพัฒนาเหล่านี้ควรอยู่บนฐานของการออกแบบเชิงนิเวศ (eco-design) ที่ใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และระบบจัดการพลังงานอย่างยั่งยืน เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ การรีไซเคิลน้ำ และเทคโนโลยีอาคารสีเขียว (Cheong & Lee, 2021; บุญสิทธิ์ พึ่งสุข และรัตพงษ์ สอนสุภาพ, 2567)

2. **การส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ** สถาบันเชิงแบบครบวงจรควรทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และแสดงออกทางวัฒนธรรมควบคู่กับการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยมีพื้นที่สนับสนุนชุมชนท้องถิ่น เช่น ตลาดหัตถกรรม พื้นที่จัดแสดงงานฝีมือ การจัดแสดงการสาธิตบ้านหมุนเวียน และเทศกาลอาหารภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อสร้างโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมโดยตรงในห่วงโซ่มูลค่าทางเศรษฐกิจ ในขณะที่กิจกรรมเชิงวัฒนธรรมสามารถเสริมสร้างความเข้าใจอัตลักษณ์ไทยต่อผู้เยี่ยมชมจากทั่วโลก (วรพงศ์ ภูมิป้อพลับ, 2561ก)

3. **มาตรการป้องกันปัญหาสังคม** การป้องกันปัญหาสังคมต้องเป็นองค์ประกอบสำคัญในแผนพัฒนาสถาบันเชิงแบบครบวงจร โดยเฉพาะการควบคุมผลกระทบด้านพฤติกรรมกาพนัน การกำหนดพื้นที่ปลอดพนันในโครงการ การจำกัดชั่วโมงการเล่น และการวางเกณฑ์คุณสมบัติผู้เล่น อีกทั้งควรดำเนินการควบคู่กับระบบเทคโนโลยี เช่น การตรวจสอบแบบเรียลไทม์ ระบบจดจำใบหน้า และการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมโดย AI ทั้งนี้เพื่อลดความเสี่ยงของการฟอกเงินและการเสพติด (Ladouceur et al., 2017) นอกจากนี้การจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูและให้คำปรึกษาในพื้นที่ และกองทุนช่วยเหลือสังคมจะเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างที่สนับสนุนการพัฒนาอย่างรับผิดชอบ

4. **การพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรม** การดำเนินงานสถาบันเชิงแบบครบวงจรต้องอาศัยบุคลากรที่มีความเข้าใจในระบบบริการแบบองค์รวม รวมถึงจิตวิทยาการบริการ การจัดการภาวะฉุกเฉิน และการบริหารจัดการความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยประเทศไทยควรส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะทาง เช่น “นันทนาการกับคาสีโนศึกษา” หรือ “การบริหารจัดการนันทนาการในพื้นที่เสี่ยง” โดยความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับผู้ประกอบการ ทั้งนี้เพื่อผลิตบุคลากรคุณภาพให้สอดคล้องกับมาตรฐานระดับสากล (Chaichi et al., 2023)

5. **การกำกับดูแลและความโปร่งใส** ระบบการกำกับดูแลควรตั้งอยู่บนหลักการธรรมาภิบาล โดยมีโครงสร้างการตรวจสอบแบบอิสระและสามารถเข้าถึงได้จากทุกภาคส่วน โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีทั้งอำนาจกำกับ ควบคุม ออกใบอนุญาต และตรวจสอบผลกระทบในระยะยาว ทั้งนี้ ควรใช้เทคโนโลยี

การบันทึกธุรกรรมแบบบล็อกเชน (blockchain) ในการลดโอกาสการทุจริต พร้อมทั้งจัดทำรายงานประจำปีต่อสาธารณชน (Wang, 2022)

6. การประเมินและพัฒนานโยบายระยะยาว การประเมินผลกระทบต้องครอบคลุมทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เช่น การวัดผลต่อความสุขของชุมชน การวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในพื้นที่ และการเปลี่ยนแปลงเชิงวัฒนธรรม โดยการเริ่มโครงการในลักษณะพื้นที่ทดลอง หรือ “Sandbox” (PPTV Online, 2568) พร้อมระบบประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยมีคณะกรรมการร่วมจากภาคประชาชน ภาครัฐ และภาควิชาการ จะช่วยให้โครงการมีความยืดหยุ่นและพร้อมตอบสนองต่อสถานการณ์ในอนาคต

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

เพื่อให้การดำเนินโครงการคาสีโนในประเทศไทยสามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ควบคู่กับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนผ่านกิจกรรมนันทนาการที่มีความหมาย ผู้เขียนมีข้อเสนอเชิงนโยบาย ดังนี้ (วรพงศ์ ภูมิบ่อพลับ, 2561ข; คีตติ๊ก โต๊ะมาลี และคณะ, 2566; สุชาร์ตน์ คำภิรานนท์, 2558)

1. ด้านกฎหมายและการกำกับดูแล ควรจัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลเฉพาะที่มีความเป็นอิสระ มีอำนาจและความชัดเจนทางหน้าที่ เพื่อดูแลการดำเนินงานคาสีโนทั้งในด้านกฎหมาย จริยธรรม และมาตรฐานความปลอดภัย พร้อมทั้งประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เช่น ระบบ Blockchain เพื่อตรวจสอบธุรกรรมทางการเงิน และการนำระบบ AI มาใช้เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมผู้เล่นและป้องกันความเสี่ยงด้านสังคม

2. ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน สนับสนุนการออกแบบโครงการคาสีโนในลักษณะสถานบันเทิงแบบครบวงจรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใช้พลังงานทดแทน ส่งเสริมพื้นที่สีเขียว และลดการใช้ทรัพยากรฟุ่มเฟือย โดยเน้นให้กิจกรรมนันทนาการไม่ขัดกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศ

3. ด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากโดยกำหนดสัดส่วนการจ้างงานในพื้นที่ การเปิดพื้นที่ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจำหน่ายสินค้า OTOP การให้สิทธิจัดกิจกรรมวัฒนธรรมในพื้นที่คาสีโน และการออกแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

4. ด้านการป้องกันผลกระทบทางสังคม กำหนดมาตรการควบคุมและฟื้นฟูอย่างครบวงจร เช่น การตรวจสอบอัตลักษณ์และสถานะทางการเงินของผู้เล่น การจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูพฤติกรรม การติดตั้งระบบกล้องปัญญาประดิษฐ์และจดจำใบหน้า การห้ามเข้าพื้นที่ของกลุ่มเปราะบาง และการจัดตั้งกองทุนชุมชนเพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ

5. ด้านการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมการสร้างบุคลากรด้านนันทนาการที่เชี่ยวชาญในกิจกรรมที่หลากหลายทั้งในด้านการบริการ การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ และใช้เทคโนโลยี โดยควรจัดหลักสูตรร่วมระหว่างมหาวิทยาลัย หน่วยงานรัฐ และเอกชน พร้อมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

บทสรุป

การพัฒนาคาสีโนในฐานะกิจกรรมนันทนาการที่ยั่งยืนจำเป็นต้องพิจารณาความสมดุลระหว่างมิติเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน บทเรียนจากประเทศที่ประสบความสำเร็จอย่างมาเก๊าและสิงคโปร์ รวมถึงกรณีศึกษาจากประเทศที่มีบริบทใกล้เคียงกับไทย เช่น มาเลเซีย กัมพูชา และลาว สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการออกแบบสถาบันเชิงแบบครบวงจร ที่ไม่พึ่งพารายได้จากการพนันเพียงอย่างเดียว แต่ผสมผสานกิจกรรมนันทนาการที่หลากหลาย ทั้งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การแสดงศิลปะพื้นบ้าน และกิจกรรมสร้างสรรค์ในชุมชน ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ได้แก่ ระบบกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ตอบสนองต่อการท่องเที่ยว การใช้เทคโนโลยีเพื่อลดผลกระทบเชิงลบ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา ขณะเดียวกัน บทเรียนจากประเทศที่ประสบปัญหาชี้ให้เห็นว่าการขาดการควบคุมอย่างเป็นระบบ การพึ่งพานักลงทุนต่างชาติ และการละเลยมิติทางสังคมอาจนำไปสู่ความล้มเหลวของโครงการได้ สำหรับประเทศไทย แม้จะมีข้อจำกัดด้านกรอบกฎหมายและความท้าทายในการสร้างการยอมรับจากสังคมที่มีพื้นฐานทางศีลธรรมแบบพุทธศาสนา แต่ก็มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว วัฒนธรรม และทรัพยากรมนุษย์ที่สามารถพัฒนาต่อยอดสู่รูปแบบคาสีโนเชิงนันทนาการที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตัว การเสริมสร้างความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น การพัฒนากำลังคนในสาขาที่เกี่ยวข้อง และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจะเป็นปัจจัยสนับสนุนให้การพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม การศึกษาต่อไปควรมุ่งเน้นการประเมินผลกระทบในระยะยาวและการออกแบบระบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- กฤษฎา พรประภา. (2560). พฤติกรรมการเล่นการพนันและความคิดเห็นของประชาชนในประเทศไทยที่มีต่อสถาบันเชิงครบวงจร รีเสิร์ทคาสีโนในประเทศไทย. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 10(2), 266-285.
- ชย พานะกิจ. (2561). ผลกระทบจากการเปิดบ่อนคาสีโนอย่างถูกกฎหมายในประเทศไทยในทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดกองบังคับการปราบปราม. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ มหาวิทยาลัยมหิดล*, 5(2), 83-107.
- ชาติรี เกษโพหนอง. (2565). ผลกระทบต่อชุมชนหลังการเปิดบ่อนคาสีโนตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา. *วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์*, 7(1), 202-218.
- ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, นักรบ เถียรอำ, วงธรรม สรณะ, ชวงศ์ อุบลี, และจุตินันท์ ขวัญเนตร. (2559). เครือข่ายชนชั้นนำทางเศรษฐกิจการเมืองและผลกระทบของบ่อนคาสีโนตามชายแดนไทย-กัมพูชา ในเขตจังหวัดภาคตะวันออก. *วารสารร่วมพฤษภูมิ มหาวิทยาลัยเกริก*, 34(1), 189-207.

ฐานเศรษฐกิจ. (2568, 15 มกราคม). เปิดร่าง พ.ร.บ.สถาบันแห่งนครหลวงล่าสุด เปิดทางตั้งกาสิโนในไทย.

<https://www.thansettakij.com/business/economy/617005>

เตชมน ทองเดิม, น้ำผึ้ง ท่าค่อง, และจิรนนท์ แก้วมา. (2567). ทศนคติที่มีต่อการเล่นพนันของผู้สูงวัยใน
จังหวัดศรีสะเกษ. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศ*, 11(10), 154-162.

ธรรมบุญ ศรีวัลย์. (2546). การตั้งสถานกาสิโนในประเทศไทย. [รายงานหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขา
การบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน สถาบันพระปกเกล้า].

นักรบ เถียรอำ. (2560). บ่อนกาสิโนชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ-กัมพูชา: ผลกระทบและการจัดการของชุมชน
ชายแดน. *วารสารร่วมพฤษภา* มหาวิทยาลัยเกริก, 35(2), 163-188.

บุญสิทธิ์ พิงสุข, และรัตพงษ์ สอนสุภาพ. (2567). แนวทางการจัดการกาสิโนรีสอร์ทครบวงจรในประเทศไทย.
วารสารธรรมเพื่อชีวิต, 30(4), 555-566.

ประดิษฐ์ศิลป์ ชัยยนต์, และสิมว่ง จิรายุทธ์. (2562). พุทธนิยามกาสิโนชายแดนไทย: บททดลองเสนอทฤษฎี
เศรษฐศาสตร์การเมืองและทางเลือกนโยบายสาธารณะ. *วารสารสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*,
49(1), 107-126.

พระอธิการอดิศักดิ์ อุดควัโส, พระศักดิ์สยาม ธิรปัญญา, และธวัชชัย อินตา. (2559). ศึกษาพุทธจริยศาสตร์กับ
ปัญหาบ่อนการพนันกาสิโน. *วารสารวัฒนธรรมแห่งพุทธศาสตร์ปริทรรศน์*, 3(2), 15-23.

ยศธร ทวีพล, บุรสรณ์ ไตรรัตน์, และนภเรณู สัจจรักษ์ ธีระจิตติ. (2562). รายได้จากภาษีการพนันของเขตการ
ปกครองพิเศษมาเก๊า แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 10(2),
117-132.

วรพงศ์ ภูมิบ่อพลับ. (2561ก). แรงจูงใจปัจจัยหลัก ปัจจัยดิ่ง: การท่องเที่ยวการพนัน (กาสิโน). *วารสารวิชาการ
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 7(1), 13-29.

วรพงศ์ ภูมิบ่อพลับ. (2561ข). อุตสาหกรรมท่องเที่ยวการพนัน (กาสิโน): โรคติดการพนัน. *วารสาร
มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 38(2), 146-166.

คีตติ๊ก โต๊ะมาจี้, ศุภกร ปุญญฤทธิ์, สุณีย์ กัลยาจิตร์, และวินันท์กานต์ รุจิภักดี. (2566). แนวทางการทำให้
การพนันถูกกฎหมายในประเทศไทย. *วารสารวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*, 20(2), 97-109.

ศิวดี อักษรนำ. (2567, 22 กันยายน). จาก “บ่อนเบี้ย” ถึง “กาสิโน” เส้นทางสู่การพนันถูกกฎหมายใน
ประเทศไทยมาจากไหน. <https://www.posttoday.com/smart-city/713658>

- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2566). คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาการเปิดสถานบันเทิง
ครบวงจร (Entertainment Complex) เพื่อแก้ปัญหาการพนันผิดกฎหมายและเพื่อประโยชน์ด้าน
เศรษฐกิจของประเทศ. <https://www.parliament.go.th/view/249/%E0%B8%AB%E0%B8%99%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%81/TH-TH>
- สุชาร์ตน์ คำภีรานนท์. (2558). การควบคุมธุรกิจการพนันในประเทศไทย ศึกษาเฉพาะกรณีธุรกิจการพนัน
ออนไลน์. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 6(1),
229-239.
- อานนท์ ตั้งพิทักษ์ไกร และสุรศักดิ์ จันทา. (2564). แนวทางการจัดการปัญหาการพนันในบุญงานศพโดย
ผู้สูงอายุและชุมชน พื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(4),
13-22.
- Chaichi, K., Trupp, A., Ranjanthran, M., & Thirumaran, K. (2023). Robotic life of casino
employees: Exploring well-being dimensions in the gambling industry in
Malaysia. *Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal*, 42(4), 512-529.
- Cheong, F., & Lee, Y. H. (2021). Developing an environmental management system for
evaluating green casino hotels. *Sustainability*, 13(14), 7825.
- Greenwood, V. A., & Dwyer, L. (2017). Reinventing Macau tourism: Gambling on creativity?.
Current Issues in Tourism, 20(6), 580-602.
- Henderson, J. C. (2016). *Integrated resorts and tourism: A Singapore perspective*.
<https://www.cabidigitallibrary.org/doi/pdf/10.5555/20163362248>
- Ho, H. W. (2022). Casino development and regulation in Asia: the experience of Macau and
Singapore for Japan and other destinations. *Asian Education and Development
Studies*, 11(3), 505-520.
- Kaenmanee, S., & Kharmkhan, J. (2016). The Sourcing Process in Casino Gambling's Player of
Thai-Cambodian Borders. *Journal of Environmental Management and Tourism*, 7(1),
120-125.
- Kathirvelu, S., & Abd Rahman, M. R. (2024). Analisa terhadap undang-undang perjudian dalam
talian di Malaysia [Analysis on the online gambling laws in Malaysia]. *UUM Journal of
Legal Studies*, 15(1), 329-360.
- Kim, H. M., Cho, K., Choi, Y., Lee, J., & Hwang, J. (2021). Corporate social responsibility
reporting in the casino industry: A content analysis. *Sustainability*, 13(20), 11185.

- Koufopoulos, D. N. (2023). Genting Singapore's response to increased competition in the casino industry. In *Singapore Inc.: A century of business success in global markets* (pp. 44-46). Routledge.
- Ladouceur, R., Shaffer, P., Blaszczynski, A., & Shaffer, H. J. (2017). Responsible gambling: A synthesis of the empirical evidence. *Addiction Research & Theory*, 25(3), 225-235.
- Langdale, J. (2024). Combatting money laundering in Southeast Asian and Australian casinos. In *Financial crime and the law: Identifying and mitigating risks* (pp. 225-245). Springer Nature Switzerland.
- Laungaramsri, P. (2019). China in Laos: Enclave spaces and the transformation of borders in the Mekong region. *The Australian Journal of Anthropology*, 30(2), 195-211.
- Lee, T. H., & Jan, F. H. (2022). The effect of leisure and recreation on sustainable tourism: An editorial commentary. *Sustainability*, 14(1), 54. <https://doi.org/10.3390/su14010054>
- Lee, Y., Peng, C., Lee, T., & Zhao, Z. (2022). Sustainable development assessment of cultural and creative industries in Casino cities: A case study of Macao. *Sustainability*, 14(8), 4749. <https://doi.org/10.3390/su14084749>
- McCartney, G. (2017). Betting on casino tourism resilience: A case study of casino expansion in Macao and the Asia region. In *Tourism and resilience* (pp. 195-205). CABI.
- Ng, D., & Austin, I. (2016). Integrated resorts and hotel (gambling) service enterprises in Singapore, Macau and Australia: The changing policy landscape. *Asian Journal of Political Science*, 24(1), 42-62.
- Park, P., Kim, D., Lee, S., & Whang, J. (2018). Toward an economically sustainable casino industry: A development of customer value indicators using an analytic hierarchy process. *Sustainability*, 10(11), 4255.
- PPTV Online. (2568, 13 มกราคม). เปิดแผนกลุ่มทุนเลี้ยง “สถาบันบันเทิงครบวงจร” พร้อมส่อง 8 จังหวัดทำเลื่องทุน!. <https://www.pptvh36.com/wealth/economic/240531>
- Sheng, E. L., Zhang, A., & Yin, Y. (2023). A city profile of Macau—The rise and fall of a casino city. *Cities*, 140, 104431.
- Sims, K. (2017). Gambling on the future: Casino enclaves, development, and poverty alleviation in Laos. *Pacific Affairs*, 90(4), 675-699.

- Siu, R. C. (2023). Back to the Future: constructing Macao as a world-class casino tourism destination under new gaming laws. *Gaming Law Review*, 27(7), 326-342.
- Tower, J., & Clapp, P. (2020). *Myanmar's Casino Cities: The Role of China and Transnational Criminal Networks*. United States Institute of Peace.
- Vaugeois, N., Parker, P., & Yang, Y. (2020). Is leisure research contributing to sustainability? A systematic review of the literature. In S. Tirone & E. Halpenny (Eds.), *Leisure and sustainability* (pp. 20-45). Routledge.
- Wang, C. (2022). Regulating Macao's casino gaming: two decades of development and prospects. *Asian Education and Development Studies*, 11(2), 287-297.
- Wu, S. T., & Chen, Y. S. (2015). The social, economic, and environmental impacts of casino gambling on the residents of Macau and Singapore. *Tourism management*, 48, 285-298.
- Wu, X. (2023). *Exploring Laotians' experiences of leisure gambling and sense of place in a casino setting: A case study* [Doctoral dissertation, University of Illinois at Urbana-Champaign].